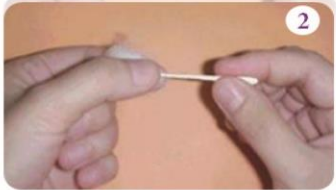

การวินิจฉัย

การวินิจฉัยภาวะนี้ อาศัยประวัติ การได้ยินเสียงคังจุกเวลาร้อง และการใช้ไฟฉายส่องดูช่องจุกคังที่กล่าวมาแล้ว การใช้สายล่อจุกที่ละข้างเพื่อดูใยล่อลื่นเคลื่อนตามการหายใจเข้าออกจะช่วยยืนยันภาวะนี้

1

2

3

การรักษา

เช็ดขี้มูกที่อุดอยู่ในช่องจุกออก โดยใช้สำลีพันปลายไม้ที่เตรียมขึ้นเอง เพราะขนาดของสำลีพันปลายไม้สำเร็จรูปใหญ่เกินรูจุกทารกและแข็งเกิน วิธีเตรียมให้วางปลายไม้จุ่มพัน (ด้านที่เรียวเล็ก) ไว้กลางสำลีที่มีปริมาณพอเหมาะ และวางไม้ตามแนวยาวของนิ้ว (รูปที่ 1) อย่าให้ปลายไม้โก่งปลายสำลี เพราะอาจทำอันตรายเยื่อจมูก บีบเนื้อสำลีและไม้ให้แน่นที่สุดขณะหมุนไม้เพื่อให้สำลีพันปลายไม้ (รูปที่ 2) สำลีพันปลายไม้ที่ปลอดภัยต้องมีเนื้อสำลีแน่นและแข็งพอที่ไม่หักพับเวลาสอดเข้ารูจุก และปลายเรียวเล็กขึ้นพันปลายไม้อย่างน้อย 0.5 ซม. (รูปที่ 3) หยคน้ำเกลือออร์มัลที่สำลี สอดเฉพาะส่วนสำลีเข้าไปในรูจุก ส่วนไม้ไม่เข้าไปในรูจุก ขวักปลายสำลีออกทางด้านใน (medial) ของรูจุก เพื่อเช็ดขี้มูกออกเมื่อเช็ดขี้มูกออกแล้ว ให้หยอดจุกด้วยน้ำเกลือออร์มัลข้างละ 5 หยด หากอาการคัดไม่ทุเลา ให้หยอดยาขยายบวมของเยื่อพุน้ำเกลือออร์มัลห้ามแซ่เย็น เพราะระคายเคืองเยื่อจมูก

หมายเหตุ

ในทารกแรกเกิดห้ามให้ยา antihistamine เนื่องจากทำให้อาการง่วงซึมหรือชักได้

บริษัท ฟาร์มา อินโนวา จำกัด

1/38 หมู่4 ต.เสียบคลอง 7 ต.บึงคำพร้อย อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี
โทร. 02-9715335, 02-9715468-69 แฟกซ์ 02-9715470

ศาสตราจารย์ นพ. เกรียงศักดิ์ จีระแพทย์

ภาควิชากุมารเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

พิมพ์ครั้งที่ 1/2553

น้ำเกลือออร์มัล

ขนาดบรรจุปริมาณน้อย

เพื่อป้องกันการปนเชื้อสำหรับ

- หยอดจุก
- หยอดใน endotracheal tube

สนับสนุนโดย บริษัท ฟาร์มา อินโนวา จำกัด
โทร. 02-9715335, 02-9715468-69 แฟกซ์ 02-9715470

ภาวะคัดจมูกในการรกแรกเกิด (nasal obstruction)

ทารกในวัย 4 - 6 สัปดาห์แรกหลังเกิดหายใจได้เฉพาะทางจมูก (nasal breather) ไม่สามารถหายใจทางปาก เมื่อจมูกมีการอุดตัน ทารกจะมีอาการ อารมณ์ขึ้นกับความรุนแรงของการอุดตัน หากถูกอุดกั้นเล็กน้อย ทารกไม่มีอาการใด ๆ ยกเว้นผู้ตรวจต้องตั้งใจฟังเสียงหายใจเข้า เวลาทารกร้องหรือคุณนมจะได้ยินเสียงลมผ่านจมูกที่คัด เหมือนเสียงที่เกิดขึ้นเวลาผู้ใหญ่คัดจมูกและสูดหายใจเข้าแรง หากการอุดกั้นมาก ทารกจะมีอาการหายใจลำบาก

ทารกที่เพิ่งเกิดและรับย้ายจากห้องคลอด

ทารกแรกเกิดจำนวนมากที่ย้ายจากห้องคลอดมายังห้องเด็กอ่อน มีปัญหาหายใจเร็ว (tachypnea อัตราหายใจ >60 ครั้ง/นาที) บางคนอาจมีการดึงรั้ง (retraction) จากภาวะคัดจมูก

หากมีการอุดกั้นจนลมหายใจผ่านลำบาก จะได้ยินเสียงคัดจมูกเวลาหายใจเข้าทุกครั้ง อาจปรากฏอาการหายใจลำบาก (respiratory distress) ซึ่งประกอบด้วยอาการเขียว (cyanosis) หายใจเร็ว การดึงรั้งของช่องซี่โครง ชายโครง กระดูกสันอก ภาวะนี้เป็นภาวะที่พบบ่อยมาก และรุนแรงในทารกก่อนกำหนด หากแพทย์ไม่สามารถวินิจฉัยเกินกว่าเกิดจากการคัดจมูก ทารกจะได้รับการออกซิเจน รับการถ่ายภาพรังสีปอด และอาจถูกย้ายเข้าหออภิบาลทารกแรกเกิดเพื่อให้การรักษาคด้วย CPAP

สาเหตุ

ภาวะคัดจมูกในทารกที่เพิ่งเกิดนี้เกิดจากผู้ทำคลอดใช้ลูกยางแดงสอดเข้ารูจมูกเพื่อดูดน้ำคร่ำหลายครั้ง การปฏิบัติดังกล่าวทำอันตรายต่อเยื่อจมูกมีผลให้เยื่อจมูกจนส่งผลให้ทารกมีอาการหายใจลำบาก

การวินิจฉัย

ใช้ stethoscope ฟังลมที่ผ่านเข้าออกจมูก (nasal airflow) ที่ละข้าง ในภาวะปกติ ทารกที่นอนหลับ จะไม่ได้ยินลมที่ผ่านเข้าออกจมูก หากได้ยิน แสดงว่าข้างที่ได้ยินเสียงมีพยาธิสภาพ

ใช้สายล่อหน้ารูจมูกที่ละข้างเพื่อดูสายล่อเคลื่อนตามการหายใจเข้าออก จะช่วยยืนยันภาวะนี้

การป้องกัน

หลีกเลี่ยงการใช้ลูกยางแดงสอดเข้าไปในรูจมูก ในสหรัฐฯ ใช้ลูกยางสีฟ้าที่ปลายทู่กว่าลูกยางแดง ทำให้สอดเข้ารูจมูกได้ไม่ลึก และดูดเพียง 1 ครั้ง

ปัจจุบัน องค์การอนามัยโลกแนะนำให้ใช้ผ้าแฉะที่รูจมูก และกดจมูกเบา ๆ เพียงครั้งเดียว

หากต้องการใช้ลูกยางแดง ให้จ่อปลายลูกยางไว้ตรงปาก รูจมูก ไม่สอดเข้าไปในรูจมูก และดูดเพียงครั้งเดียว

การรักษา

หยอดน้ำเกลือไอโซโตนิกข้างละ 5 หยด ทุก 3 ชม. หรือก่อนมื้อนมทุกมื้อ อาการมักดีขึ้น

น้อยรายที่แพทย์ต้องทำการเช็ดในรูจมูกด้วยไม้พันสำลีที่เตรียมขึ้นเพื่อเช็ดขี้มูกออกก่อน (ห้ามให้พ่อแม่เช็ด เพราะอาจทำให้เลือดออก) แล้วจึงหยอดน้ำเกลือ

หากไม่ได้ผล ต้องให้ยาชุบววมเฉพาะที่ (local decongestant) คือ oxymetazoline HCl (Oxymet, Iliadine 0.025%) ข้างละ 1 หยด ทุก 8 ชั่วโมง เป็นเวลา 3 วัน

ทารกแรกเกิดที่มีอายุหลายวัน

สาเหตุ

ในทารกแรกเกิดที่ปรากฏอาการหลังเกิดแล้วหลายวัน อาจเกิดจากอุทกหุมีในโพรงนอนขึ้นไป หรือเป็นหวัด

อาการ

ทารกจะร้องกวนเวลาคุดนม ลักษณะเฉพาะของภาวะนี้คือ ทารกคุดนมได้ 2-3 ครั้งแล้วจะร้อง บางรายร้องแล้วสะบัดหน้า หวมนจะหลุดจากปาก เพราะอึดอัดหายใจไม่ออก มีลักษณะอย่างนี้ซ้ำแล้วซ้ำอีกเวลาคุดนมตลอดเวลา และตลอดวัน ทารกร้องกวนมากเพราะหิวแต่คุดนมไม่ได้จนกระทั่งหลับ

ผู้เขียนเคยได้รับการส่งต่อทารกจากกุมารแพทย์อาวุโสที่ส่งต่อหลานตัวเองเพื่อขอให้รับไว้รักษาในโรงพยาบาล เนื่องจากคิดว่าทารกมีปอดอักเสบ 1 ราย และอาจารย์กุมารแพทย์ส่งต่อผู้ป่วยทารกแรกเกิด 1 รายที่ร้องกวนและคุดนมไม่ได้ โดยไม่ทราบสาเหตุ นาน 3 วัน การตรวจพบว่าเวลาทารกร้อง เสียงหายใจเข้ามีเสียงคัดจมูก ส่องไฟดูรูจมูก พบขี้มูกแห้งกรังอุดช่องจมูก เมื่อเช็ดขี้มูกออกจากช่องจมูก ทั้งสองข้าง อาการของทารกหายเป็นปกติ และคุดนมได้

